

Brüssel, 18. märts 2019
(OR. en)

7177/19

Institutsioonidevaheline
dokument:
2017/0226(COD)

CODEC 618
DROIPEN 34
CYBER 73
JAI 247
TELECOM 109
MI 232
IA 90
PE 74

KIRJALIK TEAVE

Saatja:	Nõukogu peasekretariaat
Saaja:	Alaliste esindajate komitee / nõukogu
Teema:	Ettepanek: EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV, mis käsitleb mittesularahaliste maksevahenditega seotud pettuste ja võltsimise vastast võitlust ja millega asendatakse nõukogu raamotsus 2001/413/JSK – Euroopa Parlamendi esimese lugemise tulemus (Strasbourg, 11.–14. märts 2019)

I. SISSEJUHATUS

Vastavalt ELi toimimise lepingu artiklile 294 ja kaasotsustamismenetluse praktilist korda käsitlevale ühisele deklaratsioonile¹ toimus nõukogu, Euroopa Parlamendi ja komisjoni vahel rida mitteametlikke kontakte eesmärgiga jõuda eespool nimetatud eelnõu suhtes kokkuleppele esimesel lugemisel, vältides seega vajadust teise lugemise ja lepitusmenetluse järele.

¹ ELT C 145, 30.6.2007, lk 5.

Seoses sellega esitas raportöör Sylvia-Yvonne Kaufmann (S&D, DE) kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni nimel ühe kompromissmuudatusettepaneku (muudatusettepanek 79) direktiivi ettepaneku muutmiseks. Kõnealuse muudatusettepaneku suhtes jõuti kokkuleppele eespool nimetatud mitteametlike kontaktide käigus. Muid muudatusettepanekuid ei esitatud.

II. HÄÄLETUS

Täiskogu võttis 13. märtsil 2019 toimunud hääletusel direktiivi ettepaneku muutmiseks esitatud kompromissmuudatusettepaneku (muudatusettepanek 79) vastu. Selliselt muudetud komisjoni ettepanek kujutab endast parlamendi esimese lugemise seisukohta, mis on esitatud käesoleva dokumendi lisas toodud parlamendi seadusandlikus resolutsioonis².

Parlamendi seisukoht vastab institutsioonide vahel eelnevalt kokkulepitule. Seetõttu peaks nõukogul olema võimalik parlamendi seisukoht heaks kiita.

Õigusakt võetakse seejärel vastu parlamendi seisukohale vastavas sõnastuses.

² Seadusandlikus resolutsioonis esitatud parlamendi seisukoha versioonis on ära märgitud komisjoni ettepanekusse muudatusettepanekutega tehtud muudatused. Komisjoni teksti lisatud tekst on esile tõstetud *paksus kaldkirjas*. Sümbol „■“ tähistab välja jäetud teksti.

**Võitlus mittesularahaliste maksevahenditega seotud pettuste ja võltsimiste vastu
***I**

Euroopa Parlamendi 13. märtsi 2019. aasta seadusandlik resolutsioon ettepaneku kohta võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv, mis käsitleb mittesularahaliste maksevahenditega seotud pettuste ja võltsimise vastast võitlust ja millega asendatakse nõukogu raamotsus 2001/413/JSK (COM(2017)0489 – C8-0311/2017 – 2017/0226(COD))
(Seadusandlik tavamenetlus: esimene lugemine)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse komisjoni ettepanekut Euroopa Parlamendile ja nõukogule (COM(2017)0489),
 - võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 294 lõiget 2 ja artikli 83 lõiget 1, mille alusel komisjon esitas ettepaneku Euroopa Parlamendile (C8-0311/2017),
 - võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 294 lõiget 3,
 - võttes arvesse õigusakti eelnõu täiendusi, mille esitasid Tšehhi Esindajatekoda, Tšehhi Senat ja Hispaania parlament,
 - võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee 18. jaanuari 2018. aasta arvamust³,
 - võttes arvesse vastutava komisjoni poolt kodukorra artikli 69f lõike 4 alusel heaks kiidetud esialgset kokkulepet ja nõukogu esindaja poolt 19. detsembri 2018. aasta kirjas võetud kohustust kiita Euroopa Parlamendi seisukoht heaks vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 294 lõikele 4,
 - võttes arvesse kodukorra artiklit 59,
 - võttes arvesse kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni raportit (A8-0276/2018),
1. võtab vastu allpool toodud esimese lugemise seisukoha;
 2. palub komisjonil ettepaneku uuesti Euroopa Parlamendile saata, kui komisjon asendab selle uue ettepanekuga, muudab seda oluliselt või kavatseb seda oluliselt muuta;
 3. teeb presidendile ülesandeks edastada Euroopa Parlamendi seisukoht nõukogule ja komisjonile ning liikmesriikide parlamentidele.

³ ELT C 197, 8.6.2018, lk 24.

Euroopa Parlamendi seisukoht, vastu võetud esimesel lugemisel 13. märtsil 2019. aastal eesmärgiga võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (EL) 2019/..., mis käsitleb mitterahastatavate maksevahenditega seotud pettuste ja võltsimise vastast võitlust ja millega asendatakse nõukogu raamotsus 2001/413/JSK

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 83 lõiget 1,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust⁴,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt⁵

⁴ ELT C 197, 8.6.2018, lk 24.

⁵ Euroopa Parlamendi 13. märtsi 2019. aasta seisukoht.

ning arvestades järgmist:

- (1) Mittesularahaliste maksevahenditega seotud pettused ja võltsimine kujutavad endast julgeolekuohtu, kuna on sissetulekuallikaks organiseeritud kuritegevusele ning teevad seega võimalikuks muu kuritegevuse, nagu terrorism, uimastikaubandus ja inimkaubandus.
- (2) Mittesularahaliste maksevahenditega seotud pettused ja võltsimine takistavad ühtlasi digitaalse ühtse turu toimimist, kuna need kahandavad tarbijate usaldust ja põhjustavad otsest majanduslikku kahju.
- (3) Nõukogu raamotsus 2001/413/JSK⁶ vajab ajakohastamist ning täiendamist, *et lisada sinna* täiendavad sätted süütegude, *eelkõige arvutikelmuse ja* karistuste, *ennetusmeetmete ja ohvriabi* ning piiriülese koostöö kohta.
- (4) Märkimisväärsed lüngad ja erinevused liikmesriikide õigusnormides, mis käsitlevad mittesularahaliste maksevahenditega seotud pettusi ja võltsimist, võivad *takistada* seda liiki kuritegevuse ning sellega seotud ja selle poolt võimaldatava muu raske ja organiseeritud kuritegevuse *ärahooldmist, avastamist ja selle eest karistamist*, ning ■ muudavad politsei- ja õigusalase koostöö keerulisemaks ning seega vähem tõhusaks, mõjutades negatiivselt *julgeolekut*.

⁶ Nõukogu 28. mai 2001. aasta raamotsus 2001/413/JSK mittesularahaliste maksevahenditega seotud pettuste ja võltsimiste vastase võitluse kohta (EÜT L 149, 2.6.2001, lk 1).

- (5) Mittesularahaliste maksevahenditega seotud pettustel ja võltsimisel on oluline piiriülene mõõde, mida võimendab üha suurem digitaliseeritus, ning sellest tingituna on vaja võtta meetmeid kriminaalõiguse ühtlustamiseks mittesularahaliste maksevahenditega seotud pettuste ja võltsimise valdkonnas.
- (6) Viimastel aastatel on aset leidnud mitte ainult digitaalmajanduse kiire kasv, vaid ka innovatsiooni levik paljudesse valdkondadesse, kaasa arvatud maksetehnoloogiasse. Uus maksetehnoloogia kasutab uut tüüpi maksevahendeid, mis pakuvad küll tarbijatele ja ettevõtjatele uusi võimalusi, kuid loovad ühtlasi võimalusi pettuseks. Seepärast peab vastav õigusraamistik jääma *tehnoloogiliselt neutraalse lähenemisviisi alusel* sedalaadi tehnilise arengu taustal asja- ja ajakohaseks.
- (7) *Pettust ei kasutata mitte ainult kuritegelike rühmituste rahastamiseks, vaid need piiravad ka digitaalse ühtse turu arengut ja muudavad internetis ostude tegemise kodanike jaoks vastumeelsemaks.*

- (8) Ühised määratlused mittesularahaliste maksevahenditega seotud pettuse ja võltsimise valdkonnas on olulised, et tagada liikmesriikides järjekindel lähenemisviis käesoleva direktiivi kohaldamisel **ning lihtsustada teabe vahetamist ja koostööd pädevate asutuste vahel**. Mõisted peaksid hõlmama uut tüüpi **mittesularahalisi** maksevahendeid, **mis võimaldavad teha** e-raha ja virtuaalvaluuta **ülekandeid**. **Mittesularahaliste maksevahendite määratluses tuleks tunnistada, et mittesularahaline maksevahend võib koosneda erinevatest koostoimivatest elementidest, näiteks mobiilmakserakendus ja vastav luba (nt salasõna). Kui käesolevas direktiivis kasutatakse mõistet „mittesularahaline maksevahend“, siis tuleks seda mõista nii, et see vahend võimaldab valdajal või kasutajal raha või rahalist väärtust tegelikult üle kanda või maksekorraldust algatada. Näiteks mobiilmakserakenduse ilma vajaliku loata ebaseaduslikku omandamist ei tuleks pidada mittesularahalise maksevahendi õigusvastaseks omandamiseks, kuna see ei võimalda kasutajal raha või rahalist väärtust tegelikult üle kanda.**
- (9) **Käesolevat direktiivi kohaldatakse mittesularahaliste maksevahendite suhtes üksnes juhul, kui tegemist on vahendi maksefunktsiooniga.**

- (10) *Käesolev direktiiv peaks hõlmama virtuaalvaluutat üksnes sel määral, mil seda saab üldiselt kasutada maksete tegemiseks. Liikmesriike tuleks julgustada oma riigisiseses õiguses tagama, et nende keskpankade või riigiasutuste väljastatud tulevased virtuaalset laadi valuutad on pettuse eest üldiselt samal tasemel kaitstud nagu mittesularahalised maksevahendid. Käesolev direktiiv peaks virtuaalvaluutasid üle kanda võimaldavaid digitaalsete rahakotte hõlmama samal määral nagu mittesularahalisi maksevahendeid. „Digitaalsete vahetusvahendite“ määratluses tuleks möönda, et virtuaalvaluutade ülekandmiseks kasutatavatel digitaalsetel rahakottidel võivad, ehkki ei pruugi olla maksevahendi tunnused, ning maksevahendi määratlust ei tohiks laiendada.*
- (11) *Võltsitud arvete saatmist eesmärgiga hankida makseandmeid tuleks pidada käesoleva direktiivi kohaldamisalasse kuuluvaks õigusvastasel viisil omastamise katseks.*
- (12) Sellega, et kriminaalõigust kasutatakse õiguskaitse andmiseks esmajoonel maksevahenditele, mis on varustatud spetsiaalse jäljendamist või kuritarvitamist tõkestava kaitsega, tahetakse kutsuda ettevõtjaid üles kindlustama enda väljastatavaid maksevahendeid sellise spetsiaalse kaitsega.

- (13) Mittesularahaliste maksevahendite kaitsmisel pettuste ja võltsimise eest on esmatähtsad tulemuslikud ja tõhusad kriminaalõigusmeetmed. Eelkõige on vaja ühist kriminaalõiguslikku lähenemisviisi kuriteokoosseisule, mis aitab kaasa või valmistab ette mittesularahalise maksevahendi tegelikku pettuse eesmärgil kasutamist. Tegu, mis seisneb näiteks maksevahendite pettuse eesmärgil kogumises ja omamises, näiteks andmepüügis **■**, kopeerimises *või makseteenuse kasutajate imiteeritud veebisaitidele suunamises või ümbersuunamises*, ja nende levitamises, näiteks krediitkaardiandmete internetis müümise teel, tuleks seetõttu määratleda iseseisva kuriteona, mis ei *eeldaks* mittesularahalise maksevahendi tegelikku kasutamist pettuse eesmärgil. Sellised kuriteod peaks seetõttu hõlmama olukordi, kus maksevahendite või -andmete omamine, hankimine või levitamine ei vii tingimata selliste maksevahendite pettuse eesmärgil kasutamiseni **■**. *Käesolevas direktiivis kriminaliseeritud omamise või valdamise puhul ei tuleks siiski kriminaliseerida pelka omamist, kui puudub kasutamise tahtlus.* Käesoleva direktiiviga ei peaks kriminaliseerima maksevahendi õiguspärasest kasutamist, sealhulgas uuenduslike makseteenuste, näiteks finantstehnoloogiaettevõtete poolt tavapäraselt välja töötatavate teenuste osutamist ja maksevahendi kasutamist seoses selliste teenustega.

- (14) *Käesolevas direktiivis osutatud kuritegude puhul kohaldatakse tahtluse kontseptsiooni nende kuritegude kõikide tunnuste suhtes liikmesriigi õiguse kohaselt. Teo tahtliku laadi, samuti teadva käitumise või eesmärgi, mis on kuriteokoosseisu tunnusteks, võib tuletada teo objektiivsete faktiliste asjaolude põhjal. Käesolev direktiiv ei peaks hõlma selliseid kuritegusid, mis ei nõua tahtlust.*
- (15) *Käesolev direktiiv hõlmab tavapäraseid teo liike, nagu pettus, võltsimine, vargus ja õigusvastane omastamine, mis olid liikmesriikide õiguses välja kujunenud juba enne digiajastut. Käesoleva direktiivi kohaldamisala laiendamine mittemateriaalsetele maksevahenditele eeldab seepärast samaväärset liiki tegude määratlemist digivaldkonnas, täiendades ja tõhustades Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2013/40/EL⁷. Mittemateriaalse mittedularahalise maksevahendi õigusvastast omandamist tuleks kuriteona käsitada vähemalt siis, kui sellise omandamisega seoses pandi toime üks direktiivi 2013/40/EL artiklites 3–6 osutatud kuritegudest, või mittemateriaalse mittedularahalise maksevahendi omastamine. Mõiste „omastamine“ tuleks määratleda järgmiselt: sellise isiku tegu, kelle käsutusse on antud mittemateriaalne mittedularahaline maksevahend, kasutab seda vahendit teadvalt enda või teise isiku kasuks ilma selleks õigust omamata. Sellise õigusvastaselt omandatud vahendi hankimine pettuse eesmärgil kasutamiseks peaks olema karistatav, ilma et oleks vaja teha kindlaks kõik õigusvastase omandamise asjaolud ega nõuda eelnevat või samaaegset süüdimõistmist eelkuriteo eest, mis viis õigusvastase omandamiseni.*

⁷ *Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. augusti 2013. aasta direktiiv 2013/40/EL, milles käsitletakse infosüsteemide vastu suunatud ründeid ja millega asendatakse nõukogu raamotsus 2005/222/JSK (ELT L 218, 14.8.2013, lk 8).*

- (16) *Käesolev direktiiv hõlmab ka vahendeid, mida saab kasutada selles osutatud kuritegude toimepanemiseks. Tulenevalt vajadusest vältida kriminaliseerimist juhul, kui sellised vahendid on toodetud ja turule viidud õiguspärastel eesmärkidel ning ehkki neid saaks kasutada kuritegude toimepanemiseks, ei kujuta need seepärast iseenesest ohtu, tuleks kriminaliseerida üksnes need vahendid, mis on esmajoones kavandatud või spetsiaalselt kohandatud käesolevas direktiivis osutatud kuritegude toimepanemiseks.*
- (17) Mittesularahaliste maksevahenditega seotud pettuse ja võltsimise eest määratavad karistused peaksid olema tulemuslikud, proportsionaalsed ja heidutavad kõikjal liidus. *Käesoleva direktiiviga ei piirata karistuste individualiseerimist ja kohaldamist ega täitmisele pööramist vastavalt iga juhtumi asjaoludele ja liikmesriigi kriminaalõiguse üldnormidele.*
- (18) *Kuna käesoleva direktiiviga nähakse ette miinimumnormid, võivad liikmesriigid võtta vastu või säilitada mittesularahaliste maksevahenditega seotud pettuse ja võltsimise suhtes rangemaid kriminaalõigusnorme, sealhulgas laiendada kuritegude määratlust.*

- (19) Asjakohane on sätestada rangemad karistused, kui kuriteo on toime pandud kuritegeliku ühenduse raames, nagu see on määratletud nõukogu raamotsuses 2008/841/JSK⁸.

Liikmesriigid ei peaks olema kohustatud konkreetset raskendavat asjaolu ette nägema, kui riigisiseses õiguses on sätestatud eraldiseisvad kuriteod ja need võivad kaasa tuua karmimad karistused. Kui sama isik on pannud seoses käesolevas direktiivis osutatud kuriteoga toime teise käesolevas direktiivis osutatud kuriteo ning üks nendest kuritegudest kujutab endast de facto teise kuriteo toimepanemiseks vajalikku elementi, võib liikmesriik kooskõlas riigisisese õiguse üldpõhimõtetega näha ette, et selline tegu loetakse peamise kuriteo raskendavaks asjaoluks.

- (20) Jurisdiktsiooninormid peaksid tagama tulemusliku süüdistuste esitamise käesolevas direktiivis osutatud kuritegude eest. Üldiselt on kõige parem, kui kuritegusid menetletakse selle riigi kriminaalõigussüsteemis, kus need on toime pandud. Seega peaks iga liikmesriik teostama jurisdiktsiooni oma territooriumil ja oma kodanike poolt toime pandud kuritegude suhtes. *Liikmesriigid võivad samuti kehtestada jurisdiktsioon nende territooriumil kahju tekitanud kuritegude suhtes. Neil palutakse tungivalt seda ka teha.*

⁸ Nõukogu 24. oktoobri 2008. aasta raamotsus 2008/841/JSK organiseeritud kuritegevuse vastase võitluse kohta (ELT L 300, 11.11.2008, lk 42).

- (21) *Tuletades meelde nõukogu raamotsusest 2009/948/JSK⁹ ja nõukogu otsusest 2002/187/JSK¹⁰ tulenevaid kohustusi julgustatakse pädevaid asutusi kasutama jurisdiktsioonikonflikti juhtumite korral võimalust pidada Euroopa Liidu Kriminaalõigusalase Koostöö Ameti (Eurojust) abiga otseseid konsultatsioone.*
- (22) Võttes arvesse vajadust erivahendite järele mittesularahaliste maksevahenditega seotud pettuse ja võltsimise tulemuslikuks uurimiseks ning nende erivahendite tähtsust liikmesriikide ametiasutuste vahelises tulemuslikus rahvusvahelises koostöös, peaksid organiseeritud kuritegevuse või muude raskete kuritegude uurimiseks tavapäraselt kasutatavad vahendid olema kõigi liikmesriikide pädevatele asutustele kättesaadavad, **■** *kui ja üksnes ulatuses, milles selliste vahendite kasutamine on asjakohane ja liikmesriigi riigisisese õiguse kohaselt vastavuses uuritavate kuritegude laadi ja raskusastmega. Peale selle peaks õiguskaitseasutustel ja muudel pädevatel asutustel olema õigeaegne juurdepääs asjakohasele teabele, et uurida käesolevas direktiivis osutatud kuritegusid ja esitada nende põhjal süüdistusi. Liikmesriike innustatakse eraldama pädevatele asutustele asjakohased inim- ja rahalised ressursid, et nõuetekohaselt uurida käesolevas direktiivis osutatud kuritegusid ja esitada nende põhjal süüdistusi.*

⁹ Nõukogu 30. novembri 2009. aasta raamotsus 2009/948/JSK kohtualluvuskonfliktide vältimise ja lahendamise kohta kriminaalmenetluses (ELT L 328, 15.12.2009, lk 42).

¹⁰ Nõukogu 28. veebruari 2002. aasta otsus 2002/187/JSK, millega moodustatakse Eurojust, et tugevdada võitlust raskete kuritegude vastu (EÜT L 63, 6.3.2002, lk 1).

- (23) *Käesolevas direktiivis osutatud kuritegusid uurivad või nende põhjal süüdistusi esitavatel liikmesriikide ametiasutustel peaks olema õigus teha koostööd teiste sama liikmesriigi riiklike ametiasutustega ning vastavate asutustega teistes liikmesriikides.*
- (24) Sageli on sellised juhtumid seotud kuritegevusega, millest tuleks Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2016/1148¹¹ alusel teatada liikmesriikide asjakohastele pädevatele asutustele. Selliste juhtumite kuritegelikku laadi võib kahtlustada ka juhul, kui sel hetkel ei ole piisavalt kuriteole viitavaid tõendeid. Sellisel juhul tuleks kutsuda oluliste teenuste operaatoreid ja digitaalse teenuse osutajaid üles osalema direktiivi (EL) 2016/1148 kohaselt nõutud teabevahetuses õiguskaitseasutustega, et võimaldada tulemuslikku ja igakülgset reageerimist ning lihtsustada kuriteo toimepanijate väljaselgitamist ja vastutusele võtmist. Ohutu, turvalise ja vastupidavama keskkonna edendamine eeldab, et juhtumitest, mille puhul kahtlustatakse seotust raske kuriteoga, teatatakse süstemaatiliselt õiguskaitseasutustele. Lisaks peaksid direktiivi (EL) 2016/1148 alusel määratud küberturbe intsidentide lahendamise üksused võtma asjakohastel juhtudel osa õiguskaitseasutuste toimetatavatest uurimistest, et anda teavet, kui see on riigi tasandil asjakohane, ning jagada erialateadmisi infosüsteemide kohta.

¹¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 6. juuli 2016. aasta direktiiv (EL) 2016/1148 meetmete kohta, millega tagada võrgu- ja infosüsteemide turvalisuse ühtlaselt kõrge tase kogu liidus (ELT L 194, 19.7.2016, lk 1).

- (25) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis (EL) 2015/2366¹² osutatud suuremad turvaintsidendid võivad olla põhjustatud kuritegevusest. Kui see on kohane, tuleks kutsuda makseteenuste osutajaid üles jagama õiguskaitseasutustega teavet, mida nad on direktiivi (EL) 2015/2366 alusel kohustatud esitama oma liikmesriigi pädevatele asutustele.
- (26) Liidu tasandil on olemas mitmesuguseid vahendeid ja mehhanisme teabe vahetamiseks liikmesriikide õiguskaitseasutustega kuritegude uurimise ja süüdistuste esitamise eesmärgil. Liikmesriikide õiguskaitseasutuste vahelise koostöö hõlbustamiseks ja kiirendamiseks ning nimetatud vahendite ja mehhanismide võimalikult igakülgselt kasutamiseks tuleks käesolevas direktiivis rõhutada raamotsuses 2001/413/JSK sätestatud operatiivsete kontaktpunktide tähtsust. Liikmesriikidel peaks olema võimalik otsustada kasutada olemasolevaid operatiivsete kontaktpunktide võrgustikke, näiteks direktiivi 2013/40/EL¹ kohaselt loodud kontaktpunktide võrgustikku. Kontaktpunktid peaksid pakkuma tõhusat abi, hõlbustades näiteks asjakohase teabe vahetamist ning jagades tehnilisi nõuandeid või õigusteavet. Selleks et võrgustik sujuvalt toimiks, peaks iga kontaktpunkt olema suuteline pidama kiiret sidet teise liikmesriigi kontaktpunktiga. Võttes arvesse käesoleva direktiiviga hõlmatud kuritegude piiriülest mõõdet ning eelkõige elektrooniliste tõendite muutlikku laadi, peaksid liikmesriigid olema suutelised tegelema viivitamata võrgustiku kiireloomuliste taotlustega ning andma tagasisidet kaheksa tunni jooksul. ***Äärmiselt pakilistest ja tõsistest juhtumitest peaksid liikmesriigid teavitama Euroopa Liidu Õiguskaitsekoostöö Ametit (Europol).***

¹² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. novembri 2015. aasta direktiiv (EL) 2015/2366 makseteenuste kohta siseturul, direktiivide 2002/65/EÜ, 2009/110/EÜ ning 2013/36/EL ja määruse (EL) nr 1093/2010 muutmise ning direktiivi 2007/64/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 337, 23.12.2015, lk 35).

- (27) Kuritegudest ilma põhjendamatu viivitusega avaliku sektori asutustele teatamine on mittesularahaliste maksevahenditega seotud pettuse ja võltsimise vastu võitlemise juures väga tähtis, kuna sageli on selline teade kriminaaluurimise lähtekoht. Oleks vaja võtta meetmeid, et kutsuda füüsilisi ja juriidilisi isikuid üles kuritegudest teatama, eriti mis puudutab finantsasutuste teateid õiguskaitse- ja kohtuasutustele. Need meetmed võivad hõlmata mitmesugust liiki meetmeid, nii seadusandlikke akte, mis sisaldavad kohustust anda teada pettusekahtlustest, kui ka mitteseadusandlikke meetmeid, nagu teabevahetust soodustavate organisatsioonide või mehhanismide loomine või toetamine või teadlikkuse suurendamine. Iga meede, mis sisaldab füüsiliste isikute isikuandmete töötlemist, tuleks võtta kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2016/679¹³. Eelkõige peaks igasugune teabeedastus, mis käsitleb mittesularahaliste maksevahenditega seotud pettuse ja võltsimise ennetamist ja nende vastu võitlemist, vastama kõnealuse määruse nõuetele, eriti seoses õigusliku alusega isikuandmete töötlemiseks.

¹³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määrus (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus) (ELT L 119, 4.5.2016, lk 1).

- (28) *Kuritegudest kohese ja vahetu teatamise lihtsustamiseks peaks komisjon hoolikalt hindama tõhusate veebipõhiste riiklike pettustest teatamise süsteemide loomist liikmesriikide poolt ning standardsete teatamisvormide kasutamist liidu tasandil. Selliste süsteemidega võiks lihtsustada teatamist mitterahalistest pettustest, mis leiavad sageli aset veebis, tõhustama seeläbi ohvrite toetamist, küberkuritegevuse ohtude tuvastamist ja analüüsi ning riikide pädevate asutuste tööd ja piiriülest koostööd.*
- (29) *Käesolevas direktiivis osutatud kuriteod on sageli piiriülest laadi. Sellest tulenevalt tuginetakse nende kuritegude vastases võitluses liikmesriikide vahelisele tihedale koostööle. Liikmesriike julgustatakse tagama asjakohasel määral vastastikuse tunnustamise ja õigusabi vahendite tõhus kasutamine seoses käesoleva direktiiviga hõlmatud kuritegudega.*

- (30) *Selle vastu tulemuslikult võitlemiseks on eriti olulised mittesularahaliste maksevahenditega, sealhulgas väikeste rahasummadega seotud pettuse ja võltsimise uurimine ning nende eest vastutusele võtmine. Teatamiskohustused, teabe vahetamine ja statistilised aruanded on pettuste, eriti eraldi võttes väikeste rahasummadega seotud sarnase tegevuse avastamise tõhusad vahendid.*
- (31) Mittesularahaliste maksevahenditega seotud pettus ja võltsimine võivad põhjustada ohvritele tõsiseid majanduslikke ja muid tagajärgi. Kui sellise pettusega kaasneb *näiteks* identiteedivargus, on tagajärjed maine- *ja ametialase kahju, isiku krediitdireitingule põhjustatud kahju ja* tõsise emotsionaalse kahju *tõttu sageli veel raskemad*. Liikmesriigid peaksid võtma toetus- ja kaitsemeetmeid selliste tagajärgede leevendamiseks.

- (32) *Sageli kulub kaua aega, enne kui ohvrid avastavad, et on langenud pettuse või võltsimise ohvriks. Selle aja jooksul võib omavahel seotud kuritegudest moodustuda läbipõimunud võrk, mis muudab tagajärjed ohvrite jaoks veelgi raskemaks.*
- (33) Mittesularahaliste maksevahenditega seotud pettuse ohvriks langenud füüsilised isikutele on Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2012/29/EL¹⁴ kohased õigused. Liikmesriigid peaksid võtma meetmeid selliste ohvrite abistamiseks ja toetamiseks, tuginedes kõnealuses direktiivis sätestatud meetmetele, kuid reageerides vahetumalt identiteedivargusega seotud pettuse ohvrite konkreetsetele vajadustele. Nimetatud meetmed peaksid hõlmama eelkõige *loetelu esitamist asjakohastest institutsioonidest, kes tegelevad identiteediga seotud kuritegude kõikide eri tahkude ja ohvriabiga*, spetsiaalset psühholoogilist tuge, nõuandeid juriidilistes, praktilistes ja finantsküsimustes ning abi võimalike hüvitiste saamisel. *Liikmesriike tuleks julgustada looma ühtne riiklik veebipõhine teabevahend, mille abil lihtsustada ohvrite jaoks abi ja toe saamist.* Ka juriidilistele isikutele tuleks anda konkreetset teavet ja nõu, kuidas end selliste kuritegude negatiivsete tagajärgede eest kaitsta.

¹⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2012. aasta direktiiv 2012/29/EL, millega kehtestatakse kuriteoohvrite õiguste ning neile pakutava toe ja kaitse miinimumnõuded ning asendatakse nõukogu raamotsus 2001/220/JSK (ELT L 315, 14.11.2012, lk 57).

- (34) Käesolevas direktiivis tuleks sätestada juriidiliste isikute õigus saada ***kooskõlas riigisisese õigusega*** teavet kaebuste esitamise menetluste kohta. See õigus on vajalik eelkõige väikestele ja keskmise suurusega ettevõtjatele ning peaks aitama luua nende jaoks sõbralikumat ettevõtluskeskkonda. Füüsilistel isikutel on see õigus direktiivi 2012/29/EL alusel juba olemas.
- (35) Liikmesriigid peaksid ***komisjoni abiga*** välja töötama või muutma tõhusamaks mittesularahaliste maksevahenditega seotud pettuste ja võltsimise ennetuspoliitika ning selliste kuritegude ohtu vähendavad meetmed, kasutades selleks teavitus- ja teadlikkuse suurendamise kampaaniaid. ***Seda arvestades oleks liikmesriikidel võimalik töötada teavituskampaaniate osana välja alaline veebipõhine teabevahend, mis sisaldab pettuste kohta kergesti mõistetavas vormis praktilisi näiteid ja seda ajakohastama. Nimetatud vahend võib olla ohvritele koondteavet pakkuva veebipõhise riikliku vahendiga seotud või selle osa. Liikmesriigid võiksid kasutusele võtta ka teadus- ja haridusprogrammid. Eritähelepanu tuleks pöörata kaitsetute isikute vajadustele ja huvidele. Liikmesriike innustatakse tagama, et selliste kampaaniate jaoks eraldatakse piisavad rahalised vahendid.***

- (36) *Vaja on koguda mitterahalist maksevahenditega seotud pettusi ja võltsimist käsitlevaid statistilisi andmeid. Liikmesriike tuleks seepärast kohustada looma sobiva süsteemi käesolevas direktiivis osutatud kuritegusid käsitlevate olemasolevate statistiliste andmete salvestamiseks, koostamiseks ja esitamiseks.*
- (37) Käesoleva direktiivi eesmärk on muuta ja laiendada raamotsust 2001/413/JSK. Kuna tehtavad muudatused on arvukad ja sisulised, siis tuleks raamotsus 2001/413/JSK selguse huvides täielikult asendada liikmesriikide suhtes, kelle jaoks käesolev direktiiv on siduv.

- (38) Euroopa Liidu lepingule (ELi leping) ja Euroopa Liidu toimimise lepingule (ELi toimimise leping) lisatud protokolli nr 21 (Ühendkuningriigi ja Iirimaa seisukoha kohta vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala suhtes) artiklite 1 ja 2 kohaselt, ja ilma et see piiraks kõnealuse protokolli artikli 4 kohaldamist, ei osale kõnealused liikmesriigid käesoleva direktiivi vastuvõtmisel ning see ei ole nende suhtes siduv ega kohaldatav.

I

- (39) ELi lepingule ja ELi toimimise lepingule lisatud protokolli nr 22 (Taani seisukoha kohta) artiklite 1 ja 2 kohaselt ei osale Taani käesoleva direktiivi vastuvõtmisel ning see ei ole tema suhtes siduv ega kohaldatav.

- (40) Kuna käesoleva direktiivi eesmärged, milleks on mittesularahaliste maksevahenditega seotud pettuste ja võltsimise tulemuslik, proportsionaalne ja hoiatav kriminaalkorras karistamine ning nii pädevate asutuste vahelise kui ka pädevate asutuste ja füüsiliste või juriidiliste isikute vahelise piiriülese koostöö parandamine ja soodustamine, ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada, küll aga saab neid nende eesmärkide ulatuse ja toime tõttu paremini saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas ELi lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev direktiiv nimetatud eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale.
- (41) Käesolevas direktiivis austatakse eelkõige Euroopa Liidu põhiõiguste hartas tunnustatud põhiõigusi ja põhimõtteid, sealhulgas õigust vabadusele ja turvalisusele, õigust era- ja pereelu austamisele, isikuandmete kaitset, ettevõtlusvabadust, õigust omandile, õigust tõhusale õiguskaitsevahendile ja õiglasele kohtumenetlusele, süütuse presumptsiooni ja kaitseõigust, kuritegude ja karistuste seaduslikkuse ja proportsionaalsuse põhimõtet ning sama kuriteo eest mitmekordse kohtumõistmise ja karistamise keeldu. Käesoleva direktiivi eesmärk on tagada nimetatud õiguste ja põhimõtete täielik austamine ja sellest tuleks lähtuda ka käesoleva direktiivi rakendamisel,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA DIREKTIIVI:

I JAOTIS

REGULEERIMISESE JA MÕISTED

Artikkel 1

Sisu

Käesoleva direktiiviga kehtestatakse kuritegude ja karistuste määratlemise miinimumnormid mittedularahaliste maksevahenditega seotud pettuse ja võltsimise valdkonnas. ***Sellega hõlbustatakse selliste kuritegude ennetamist ning ohvrite aitamist ja toetamist.***

Artikkel 2

Mõisted

Käesolevas direktiivis kasutatakse järgmisi mõisteid:

- a) „***mittesularahaline*** maksevahend“ – ***materiaalne või mittemateriaalne*** kaitstud vahend, ese või teave ***või nende kombinatsioon***, mis ei ole seaduslik sularahaline maksevahend, ning mis võimaldab üksi ***või seostatuna*** muu menetluse või menetlustega valdajal või kasutajal üle kanda raha või rahalist väärtust , kaasa arvatud digitaalsete vahetusvahendite abil;

- b) „kaitstud vahend, ese või teave“ – vahend, ese või teave, mis on kaitstud maksevahendite jäljendamise või pettuse eesmärgil kasutamise eest näiteks kujunduse, kodeerimise või allkirja abil;

- c) „digitaalne vahetusvahend“ – mis tahes e-raha nagu on määratletud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/110/EÜ¹⁵ artikli 2 punktis 2 või virtuaalvaluuta;

- d) „virtuaalvaluuta“ – digitaalne väärtusekandja, mida *ei ole* välja andnud *ega taganud* keskpank ega avaliku sektori asutus, mis *ei* pruugi *olla* seotud *ametliku valuutaga ja millel ei ole valuuta või raha õiguslikku staatust*, kuid mida füüsilised või juriidilised isikud aktsepteerivad *vahetusvahendina* ning *mida* on võimalik elektrooniliselt üle kanda ja hoiustada *ning* millega on võimalik elektrooniliselt kaubelda;

- e) „infosüsteem“ – direktiivi 2013/40/EL artikli 2 punktis a määratletud infosüsteem;

¹⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. september 2009. aasta direktiiv 2009/110/EÜ, mis käsitleb e-raha asutuste asutamist ja tegevust ning usaldatavusnormatiivide täitmise järelevalvet ning millega muudetakse direktiive 2005/60/EÜ ja 2006/48/EÜ ning tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2000/46/EÜ (ELT L 267, 10.10.2009, lk 7).

- f) „*arvutiandmed*“ – direktiivi 2013/40/EL artikli 2 punktis *b* määratletud *arvutiandmed*;
- g) „*juriidiline isik*“ – üksus, millel on juriidilise isiku staatus vastavalt kohaldatavale õigusele, välja arvatud riigid ja avalik-õiguslikud asutused, kes teostavad riigivõimu, ning rahvusvahelised avalik-õiguslikud organisatsioonid.

I

II JAOTIS KURITEOD

Artikkel 3

Mittesularahaliste maksevahendite kasutamine pettuse eesmärgil

Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et järgmised *teod* oleksid karistatavad kuriteona, kui need on toime pandud tahtlikult:

- a) varastatud või muul viisil õigusvastaselt omastatud *või omandatud mittesularahalise* maksevahendi kasutamine pettuse eesmärgil;
- b) võltsitud või järeletehtud *mittesularahalise* maksevahendi kasutamine pettuse eesmärgil.

Artikkel 4

Kuriteod, mis on seotud materiaalseste mittedularahaliste maksevahendite kasutamisega pettuse eesmärgil

Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et järgmised ***teod*** oleksid karistatavad kuriteona, kui need on toime pandud tahtlikult:

- a) ***materiaalse mittedularahalise*** maksevahendi vargus või muul õigusvastasel viisil omastamine;
- b) ***materiaalse mittedularahalise*** maksevahendi ***pettuse eesmärgil*** järeletegemine või võltsimine ■ ;
- c) varastatud või muul viisil õigusvastaselt omastatud või järeletehtud või ***võltsitud materiaalse mittedularahalise maksevahendi*** omamine ■ selle ***kasutamiseks pettuse eesmärgil***;
- d) ***varastatud, järeletehtud või võltsitud materiaalse mittedularahalise maksevahendi endale või kellelegi teisele hankimine, sealhulgas saamine, omastamine, ostmine, edastamine, import, eksport, müük, transport või levitamine kasutamiseks pettuse eesmärgil.***

Artikkel 5

*Kuriteod, mis on seotud mittemateriaalsete mittesularahaliste maksevahendite kasutamisega
pettuse eesmärgil*

*Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et järgmised teod oleksid karistatavad
kuriteona, kui need on toime pandud tahtlikult:*

- a) mittemateriaalse mittesularahalise maksevahendi õigusvastane omandamine vähemalt
siis, kui sellise omandamisega seoses pandi toime üks direktiivi 2013/40/EL artiklites 3–6
osutatud kuritegudest, või mittemateriaalse mittesularahalise maksevahendi
omastamine;*
- b) mittemateriaalse mittesularahalise maksevahendi pettuse eesmärgil järeletegemine või
võltsimine;*
- c) õigusvastaselt omandatud, võltsitud või järeletehtud mittemateriaalse mittesularahalise
maksevahendi omamine selle kasutamiseks pettuse eesmärgil, vähemalt juhul, kui selle
õigusvastane päritolu on vahendi omamise ajal teada;*
- d) õigusvastaselt omandatud, võltsitud või järeletehtud mittemateriaalse mittesularahalise
maksevahendi endale või kellelegi teisele hankimine, sealhulgas müük, edastamine või
levitamine või kättesaadavaks tegemine kasutamiseks pettuse eesmärgil.*

Artikkel 6
*Infosüsteemidega seotud **pettus***

Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et raha, rahalise väärtuse või virtuaalvaluuta ülekandmine või ülekandmise põhjustamine **ja seeläbi teisele isikule ebaseadusliku varalise kahju tekitamine** kavatsusega tuua toimepanijale või kolmandale isikule õigusvastast varalist kasu, on karistatav kuriteona, kui see on toime pandud tahtlikult:

- a) ilma sellekohase õigusega infosüsteemi toimimise takistamise või sellesse sekkumise teel;
- b) ilma sellekohase õigusega arvutiandmete sisestamise, muutmise, kustutamise, edastamise või sulustamine teel.

Artikkel 7
Kuritegude toimepanemiseks kasutatud vahendid

Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et seadme või vahendi, arvutiandmete või muude vahendite **valmistamine, endale või kellelegi teisele** hankimine, **sealhulgas** import, eksport, müük, transport **või** levitamine, või ■ kättesaadavaks tegemine, mis on **peamiselt kavandatud või** spetsiaalselt ■ kohandatud mis tahes artikli 4 punktides a ja b, artikli 5 punktides a ja b või artiklis 6 osutatud kuriteo toimepanemiseks, on karistatav kuriteona **vähemalt siis, kui see on toime pandud kavatsusega neid vahendeid kasutada.**

Artikkel 8

Kuriteo toimepanemisele kihutamine ja kaasaaitamine ning kuriteokatse

1. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et artiklites 3–7 osutatud kuritegudele toimepanemisele kihutamine või kaasaaitamine on karistatav kuriteona.
2. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et katse panna toime **artiklis 3, artikli 4 punktides b või d, artikli 5 punktides a või b või artiklis 6** osutatud kuritegusid **on karistatav kuriteona. Artikli 4 punkti d puhul võtavad liikmesriigid vajalikud meetmed tagamaks vähemalt selle, et pettuse teel endale või kellelegi teisele õigusvastaselt omandatud, võltsitud või järeletehtud mittemateriaalse mittesularahalise maksevahendi hankimise katse** on karistatav kuriteona.

Artikkel 9

Füüsilistele isikutele ettenähtud karistused

1. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et artiklites 3–8 osutatud kuritegude eest karistatakse tulemuslike, proportsionaalsete ja hoiatavate kriminaalkaristustega.
2. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et artiklis 3, artikli 4 punktides a **ja b ning artikli 5 punktides a ja b osutatud kuritegude eest määratakse karistus, mille ülemmäär on vähemalt kaheaastane vangistus.**

3. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et *artikli 4 punktides c ja d ning artikli 5 punktides c ja d* osutatud kuritegude eest määratakse karistus, mille ülemmäär on vähemalt *üheaastane* vangistus.
4. *Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et artiklis 6* osutatud kuritegude eest määratakse karistus, mille ülemmäär *on* vähemalt kolmeaastane vangistus.
5. *Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et artiklis 7 osutatud kuritegude eest määratakse karistus, mille ülemmäär on vähemalt kaheaastane vangistus.*
6. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et artiklites 3–6 osutatud kuritegude eest määratakse karistus, mille ülemmäär on vähemalt viieaastane vangistus, kui ■ need on toime pandud raamotsuses 2008/841/JSK määratletud kuritegeliku ühenduse raames, sõltumata selles otsuses sätestatud karistusmäärast.

■

Artikkel 10
Juriidiliste isikute vastutus

1. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et juriidilist isikut saab vastutusele võtta artiklites 3–8 nimetatud kuritegude eest, mille on tema kasuks toime pannud eraisikuna või juriidilise isiku organi liikmena tegutsenud isik, kes on juriidilise isiku juures juhtival kohal, ühel järgmistest alustest:
 - a) õigus esindada juriidilist isikut;
 - b) õigus teha juriidilise isiku nimel otsuseid;
 - c) õigus kontrollida juriidilist isikut.
2. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et juriidilist isikut saab vastutusele võtta juhul, kui lõikes 1 osutatud isiku järelevalve või kontrolli puudumise tõttu on osutunud võimalikuks, et kõnealuse juriidilise isiku alluvuses olev isik on tema kasuks pannud toime mõne artiklites 3–8 nimetatud kuriteo.

3. Juriidilise isiku lõigete 1 ja 2 kohane vastutus ei vabasta kriminaalmenetlusest füüsilist isikut, kes on mõne artiklites 3–8 osutatud kuriteo toimepanija, sellele kihutaja või sellele kaasaaitaja.

Artikkel 11

Juriidiliste isikute karistused

Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et juriidilistele isikutele, kes võetakse vastutusele artikli 10 lõigete 1 **või** 2 alusel, määratakse tulemuslikud, proportsionaalsed ja heidutavad karistused, mille hulka kuuluvad kriminaalõiguslikud või muud trahvid ja mis võivad hõlmata muid karistusi, näiteks

- a) riiklike hüvitiste või abi saamise õigusest ilmajätmine;
- b) ajutine juurdepääsust ilmajätmine avaliku sektori rahastamisele, sealhulgas pakkumismenetlustele, toetustele ja kontsessioonidele;**
- c) ajutine või alaline ettevõtluskeeld;
- d) kohtuliku järelevalve alla võtmine;
- e) sundlõpetamine;
- f) kuriteo toimepanemiseks kasutatud üksuste ajutine või lõplik sulgemine.

III JAOTIS

JURISDIKTSIOON JA UURIMINE

Artikkel 12

Jurisdiksioon

1. Kõik liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, et kehtestada oma jurisdiktsioon artiklites 3–8 osutatud kuritegude üle, kui on täidetud üks või mitu järgmistest tingimustest:
 - a) kuritegu on tervikuna või osaliselt toime pandud selle liikmesriigi territooriumil;
 - b) kuriteo toimepanija on selle liikmesriigi kodanik.

■
2. Lõike 1 punkti a kohaldamisel peetakse kuritegu täielikult või osaliselt toimepanduks liikmesriigi territooriumil, kui toimepanija viibib kuriteo toimepanemise ajal füüsiliselt selle liikmesriigi territooriumil ning olenemata sellest, kas kuritegu on toime pandud kasutades ■ nimetatud territooriumil asuvaid ■ infosüsteeme.

3. Liikmesriik teatab komisjonile, kui ta otsustab kehtestada jurisdiktsiooni artiklites 3–8 osutatud kuriteo suhtes, mis on pandud toime väljaspool tema territooriumi, sealhulgas kui
- a) kuriteo toimepanija peamine elukoht asub tema territooriumil;
 - b) kuritegu on toime pandud tema territooriumil asutatud juriidilise isiku kasuks;
 - c) kuritegu on toime pandud tema kodaniku vastu või isiku vastu, kelle peamine elukoht asub tema territooriumil.

Artikkel 13

Tulemuslik uurimine ja koostöö

1. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et ■ uurimismeetmed, näiteks organiseeritud kuritegevuse või muude raskete kuritegude *tõkestamisel* kasutatavad uurimismeetmed, on *tulemuslikud, toime pandud kuriteoga proportsionaalsed ning* kättesaadavad isikutele, üksustele või talitustele, kelle ülesanne on artiklites 3–8 osutatud kuritegude uurimine või nende eest süüdistuse esitamine.

2. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et juhul, kui füüsilised ja juriidilised isikud on liikmesriigi õiguse kohaselt kohustatud esitama teavet artiklites 3–8 osutatud kuritegude kohta, jõuab selline teave kõnealuseid kuritegusid uurivate või nendega seoses süüdistusi esitavate asutusteni ilma põhjendamatu viivitusega.

IV JAOTIS

TEABEVAHETUS JA KURITEGUDEST TEATAMINE

Artikkel 14

Teabevahetus

1. Liikmesriigid tagavad, et artiklites 3–8 osutatud kuritegudega seotud teabe vahetamiseks on liikmesriigis olemas riiklik operatiivne kontaktpunkt, mis töötab ööpäevaringselt seitse päeva nädalas. Samuti tagavad liikmesriigid selliste menetluste olemasolu, mis võimaldavad pädeval asutusel kiireloomuliste abitaotlustega viivitamata tegeleda, nii et pädev asutus vastab hiljemalt kaheksa tunni jooksul taotluse kättesaamisest, märkides vähemalt seda, kas abitaotlusele vastatakse ning selle vastuse vormi ja eeldatava vastamise aja. Liikmesriigid võivad otsustada kasutada olemasolevaid operatiivsete kontaktpunktide võrgustikke.
2. Liikmesriigid teatavad komisjonile, Europolile ja Eurojustile oma määratud kontaktpunti, millele on osutatud lõikes 1. ***Vajaduse korral nad ajakohastavad seda teavet.*** Komisjon edastab selle teabe teistele liikmesriikidele.

Artikkel 15

Kuritegudest teatamine

1. Liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, et teha kättesaadavaks asjakohased teabekanalid, millega lihtsustatakse artiklites 3–8 osutatud kuritegudest teatamist õiguskaitseasutustele ja teistele pädevatele liikmesriikide ametiasutustele ilma põhjendamatu viivitusega.
2. Artiklites 3–8 osutatud kuritegude avastamiseks, ennetamiseks, uurimiseks ja nendega seoses süüdistuste esitamiseks võtavad liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed, et kutsuda nende territooriumil tegutsevaid finantsasutusi ja teisi juriidilisi isikuid üles teatama pettusekahtlusest ilma põhjendamatu viivitusega õiguskaitseasutustele ja teistele pädevatele asutustele.

Artikkel 16

Ohvrite abistamine ja toetamine

1. Liikmesriigid tagavad, et füüsilistele ja juriidilistele isikutele, kes on kannatanud kahju artiklites 3–8 osutatud kuritegude tõttu, mille toimepanekul on väärkasutatud isikuandmeid,
 - a) antakse spetsiifilist teavet ja nõu, kuidas kaitsta ennast nimetatud kuritegude negatiivsete tagajärgede, näiteks maine kahjustamise eest, **ning**
 - b) **antakse loetelu asjakohastest institutsioonidest, kes tegelevad identiteediga seotud kuritegude eri tahkude ja ohvriabiga.**

2. *Iga liikmesriiki innustatakse looma ühtset riiklikku veebipõhist teabevahendit, et lihtsustada abi ja toe saamist sellistel füüsilistel või juriidilistel isikutel, kes on kannatanud kahju artiklites 3–8 osutatud kuritegude tõttu, mille toimepanekul on väärkasutatud isikuandmeid.*
3. Liikmesriigid tagavad, et juriidilistele isikutele, kes on käesoleva direktiivi artiklites 3–8 osutatud kuritegude ohvrid, antakse alates esimesest kokkupuutest pädeva asutusega põhjendamatult viivitusega järgmist teavet:
- a) teave kuriteokaebuse esitamise menetluste kohta ja selle kohta, milline on ohvri roll seoses selliste menetlustega;

- b) *teave õiguse kohta saada juhtumi kohta teavet kooskõlas liikmesriigi õigusega;*
- c) teave kõikide kättesaadavate kaebuste esitamise menetluste kohta juhul, kui kriminaalmenetluse raames tegutsev pädev asutus ei austa kuriteoteo ohvri õigusi;
- d) kontaktandmed teabe vahetamiseks oma juhtumi kohta.

Artikkel 17

Ennetusmeetmed

Liikmesriigid võtavad sobivad, sealhulgas internetipõhised meetmed, milleks võivad olla teavitus- ja teadlikkuse suurendamise kampaaniad või teadus- ja haridusprogrammid, eesmärgiga vähendada pettuste üldarvu, suurendada teadlikkust ja vähendada pettuse ohvriks langemise ohtu. Kui see on kohane, tegutsevad liikmesriigid koostöös sidusrühmadega.

Artikkel 18
Järelevalve ja statistika

1. Hiljemalt ... [kolm kuud pärast käesoleva direktiivi jõustumist] koostab komisjon käesoleva direktiivi väljundite, tulemuste ja mõju seire üksikasjaliku kava. Seirekavas sätestatakse andmete ja muude vajalike tõendite kogumise vahendid ja sagedus. Selles määratakse kindlaks, milliseid meetmeid komisjon ja liikmesriigid andmete ja muude tõendite kogumiseks, jagamiseks ja analüüsimiseks peavad võtma.
2. Liikmesriigid tagavad, et on olemas süsteem artiklites 3–8 osutatud kuritegudest teatamist ning nende uurimis- ja kohtumenetluste etappe käsitlevate **anonüümseks muudetud** statistiliste andmete salvestamiseks, koostamiseks ja esitamiseks.
3. Lõikes 2 osutatud statistilised andmed hõlmavad vähemalt **olemasolevaid andmeid** liikmesriikide **poolt registreeritud**, artiklites 3–7 osutatud kuritegude arvu kohta **ja** selliste isikute arvu kohta, kellele on esitatud süüdistus ja kes on süüdi mõistetud artiklites 3–7 osutatud kuritegude eest.■

4. Liikmesriigid edastavad lõigete 1, 2 ja 3 kohaselt kogutud andmed igal aastal komisjonile. Komisjon tagab statistiliste aruannete koondülevaate iga-aastase avaldamise ja esitamise liidu pädevatele spetsialiseeritud asutustele ja organitele.

Artikkel 19

Raamotsuse 2001/413/JSK asendamine

Raamotsus 2001/413/JSK asendatakse nende liikmesriikide puhul, kelle suhtes on käesolev direktiiv siduv, ilma et see piiraks kõnealuste liikmesriikide kohustusi, mis on seotud raamotsuse liikmesriigi õigusesse ülevõtmise tähtpäevaga.

Liikmesriikide puhul, kelle suhtes käesolev direktiiv on siduv, käsitatakse viiteid raamotsusele 2001/413/JSK viidetena käesolevale direktiivile.

Artikkel 20

Ülevõtmine

1. Liikmesriigid jõustavad käesoleva direktiivi täitmiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid hiljemalt ... [24 kuud pärast käesoleva direktiivi jõustumist] . Liikmesriigid teatavad nendest viivitamata komisjonile.

Kui liikmesriigid need normid vastu võtavad, lisavad nad nendesse või nende ametliku avaldamise korral nende juurde viite käesolevale direktiivile. Sellise viitamise viisi näevad ette liikmesriigid.

2. Liikmesriigid edastavad komisjonile käesoleva direktiiviga reguleeritavas valdkonnas nende poolt vastu võetud õigusnormide teksti.

Artikkel 21

Hindamine ja aruandlus

1. Komisjon esitab hiljemalt ... [48 kuud pärast käesoleva direktiivi jõustumist] Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande, milles hinnatakse, millises ulatuses on liikmesriigid võtnud käesoleva direktiivi järgimiseks vajalikke meetmeid. Liikmesriigid esitavad komisjonile teabe, mida on vaja aruande koostamiseks.
2. Komisjon hindab hiljemalt ... [84 kuud pärast käesoleva direktiivi jõustumist] käesoleva direktiivi mõju mitterahalistele maksevahenditega seotud pettuste ja võltsimise vastasele võitlusele, *samuti selle mõju põhiõigustele*, ning esitab Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande. *Liikmesriigid esitavad komisjonile teabe, mida on vaja aruande koostamiseks.*
3. *Käesoleva artikli lõikes 2 osutatud hindamise kontekstis annab komisjon aru ka kõikidest artiklites 3–8 osutatud kuritegudest ohvrite poolt teatamise võimaldamise jaoks mõeldud turvalise riikliku veebipõhise süsteemi loomise ning liikmesriikide jaoks aluseks oleva liidu standardse teatamisvormi kindlaksmääramise vajaduse, teostatavuse ja tõhususe kohta.*

Artikkel 22

Jõustumine

Käesolev direktiiv jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Käesolev direktiiv on adresseeritud liikmesriikidele kooskõlas aluslepingutega.

...

Euroopa Parlamendi nimel

president

Nõukogu nimel

eesistuja
